שלש. והאי דאמר בתחילת חמש טעי שעה רביעית ומשהו של סוף שלש אי נמי בתחילת חמש הוה והאי דאמר בסוף שלש טעה שעה רביעית ומשהו: **גמרא.** רבא וכי אפשר לומר שאין תולין טעות אלא משהו לר' מאיר ושעה ומשהו לר' יהודה מ"ל היאך אתה מערך עדותן מי אמר לך שזה המקדים נתכוין לסוף השעה והמאחר נתכוין לתחילת השעה כדי לקרבן זה אצל זה ולערך עדותן שלא תהא ביניהן אלא שיעור טעות האדם ומה אינו דייקא בהני סהדי לחלק עדותן מצינו למימר האי דאמר שלש = בתחלת שלש והאי דאמר חמש = בסוף חמש ויש חילוק ביניהן שלש שעות חסר משהו וכיון דאין אדם טועה כל כך נחלקת עדותן והויא מוכחשת ולא קטלינן ליה להאי ואמן ניקום ונקרב עדותן כדי שיהרג זה(ג): **והא רחמנא אמר "והגילו העדה"** אם הרוגה דמחפשין לזכות אלא ודאי מדקאמר עדותן קיימת ש"מ דסבירא להו דאפי' אתה מחלקן כמו אחר חוכל ולומר שהמוקדם נתכוין לתחלת השעה והמאחר לסופה יש לך לתלות בטעות ואיך יכול להכחישם שאדם טועה בכל זאת: **אלא אמר רבא לר' מאיר** (ג) **אדם טועה.** כל מה שאתה יכול לחלק את אלו שהיה מקיים עדותן דהיינו שתי שעות חסר משהו ומשום הכי עדותן קיימת דכי נמי אמרת זה שאמר שתים בתחלת שתים וזה שאמר שלש בסוף שלש כל דנעים שבימתיים אחירא המעשה בהן יש לאלו לטעות ולומר כמו שאמרו: **מעשה כי הוה אי בסוף שלש אי בתחילת שתים.** כלומר לא מיבעיא אם היה המעשה בסוף שתים או בתחילת ג' דטעות מועטת הוא דאי נמי *נאמר האי בתחילת שתים אין כאן טעות אלא שעה והאי בסוף שלש אי נמי אמר בסוף שלש אין כאן טעות אלא שעה אלא אפילו הוה מעשה בתחילת שתים והאי דאמר בסוף שלש ויש כאן טעות שתי שעות חסר משהו אפי' הכי אין כח לנו לבטלן שאף בכך אדם טועה:(ד) ולר' יהודה נמי כו'. ובהאי טעמא דפרישים דכי נמי מרחקת להו בכל היכולת אכתי טעו בהכי דהיינו שלש שעות חסר משהו: מעשה כי הוה כו'. כלומר בכל מה שאתה יכול להרחיק אפי' באחד אמר שבאותה שעה היה המעשה אין עד הרחוק ממנו מוכחש, דטעו בהכי: **היו בודקין אותו** (ה). לעדי נפשות: **בשבע חקירות.** מקרא נפקא לן בסנהדרין בההוא פירקא דמאי ודאי ס"ד: **באיזה שנה.** של שמיטה: **באיזה חודש.** בשנה: **בכמה ימים.** בחודש: **באיזה יום.** בשבת בחד בשבת או בשני בשבת או בשלישי בשבת או ג' מן האחרים: **(ואפילו) מה בין חקירות לבדיקות.** דקתני התם מכירין אתם אותו התריתם בו במה הרגו בסייף הרגו או בחרירן הרגו לבנים וכל המרבה בבדיקות הרי זה משובח ומה בין חקירות הכי שבע קמייתא לבדיקות אוחרנייתא: **חקירות אמר אמר** (ו) **איני יודע.** בתחת מהן ואפי' *בשעות אומר איני יודע עדותן בטילה: **דהויא ליה עדות שאי אתה יכול להזימה.** דרחמנא אמר *ודרשו הסופרים היטב והנה עד שקר העד וגו' ועשיתם לו כאשר זמם לעשות וגו' עדות שאתה יכול לקיים בה תורת הזמה' הוי עדות ואי לא לא והזמה אינה אלא בעמנו הייתם באותו היום ובאותה שעה שאתם אומרין שראיתם עדות זו, במקום זה הייתם עמנו במקום פלוני' וכי אמרי בתחת מהן אפי' בחקירות 'דאיזו שעה' 'איני יודע' שוב איך יכול לומר לו 'עמי הייתם באותה שעה' ו"ת אתה יכול להזימה ע"י היום-אם יבואו עדים ויאמרו 'כל היום הייתם עמנו' מיהא בגרה להו תורת הזמה מן חקירות השעות ורחמנא רבי שבע חקירות בגזרה שוה "דהיטב-היטב" בסנהדרין: **בדיקות.** כי אמרי 'אין אנו יודעין' עדות שאתה יכול להזימה' היא שאין ההזמה תלויה בהן אלא בחקירות דמה 'עמנו הייתם' יש לומר בכלים שחורים או לבנים: **ואי אמרת טעי אינש כולי האי חקירות דאיזו שעה נמי.** אין לך בה הזמה אפי' כי לא אמר 'איני יודע' דהא כי אמר בחמש ואמרי ליה בחמש עמנו הייתם יכול לומר בארבע היה אבל טעיתי: **ומשני דיהבינן להן כולי טעותייהו.** ואם יש מזיקין כאן יכולין להזיק ע"י שעה וטעותה ולומר לו כל השעה וטעותה היית עמנו: **לרבי מאיר.** דאמר אדם טועה שתים וג' מתחילת שעה רלאשונה עד סוף חמש בין שניהן: להאי 'דשתים' יהבינן ליה שעה רלאשונה ושניה ושלישית ורביעית ולהאי דג' יהבינן ליה עוד חמישית ואו לא דכי אמרי ליה להאי דשתים בשניה עמנו הייתם יש לומר טעיתי שתי שעות לאחוריי ומעשה היה בראשונה ועוד היה לו לומר מעשה היה קודם לראשונה שעה אחת אלא בין יומא לליליא לא טעו אינשי ולא מטעו אינשי ולא מטעו אינשי ולא מט